

Piotr Białowolski
Aleksander Łaszek

ZATORY PŁATNICZE: DUŻY PROBLEM DLA MAŁYCH FIRM

Zatory płatnicze: Duży problem dla małych firm

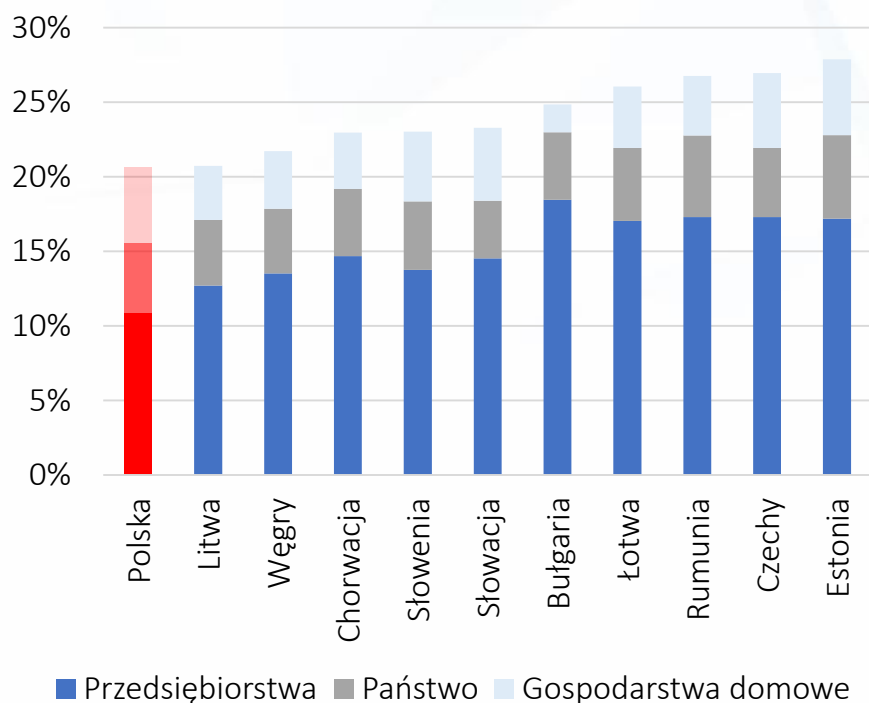
1. **Inwestycje:** znaczenie problemu zatorów
2. **Definicje:** kredyt kupiecki i zatory płatnicze
3. **Portfel należności polskich przedsiębiorstw:**
problem zatorów płatniczych w czasie
4. **Badanie własne FOR:**
przyczyny zatorów płatniczych oraz działania podejmowane przez firmy
5. **Rekomendacje**

1. Inwestycje: czemu temat jest ważny

Bez wyższych inwestycji przedsiębiorstw nie dogonimy Zachodu pod względem poziomu życia. Polska w ostatniej dekadzie miała najniższą stopę inwestycji spośród państw naszego regionu.

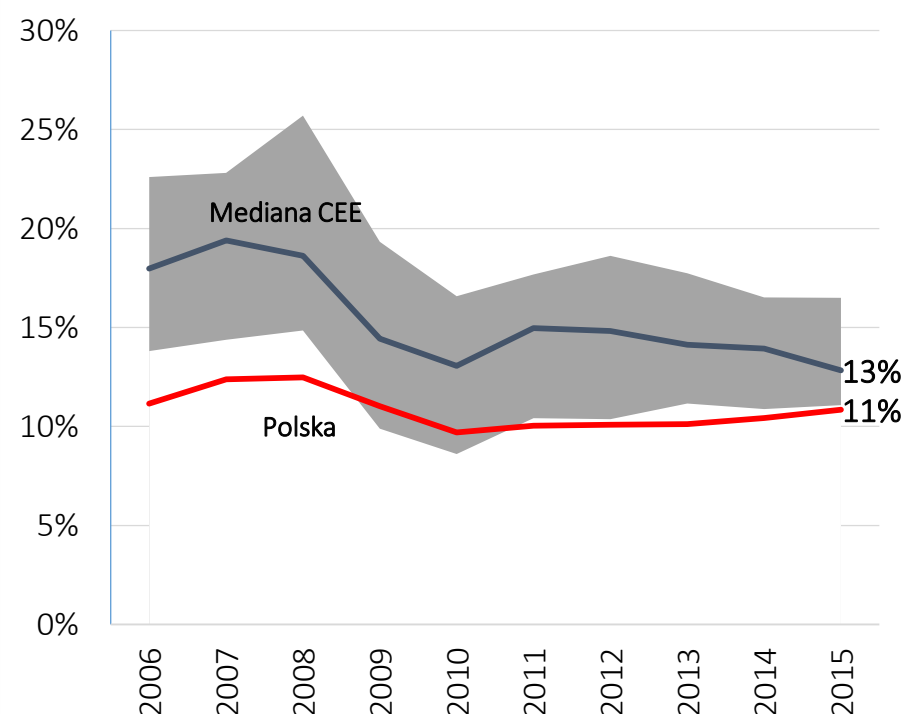
Inwestycje wg sektorów instytucjonalnych, 2006–2015

%PKB, średnia z 10 lat

Inwestycje przedsiębiorstw, Polska na tle regionu

%PKB

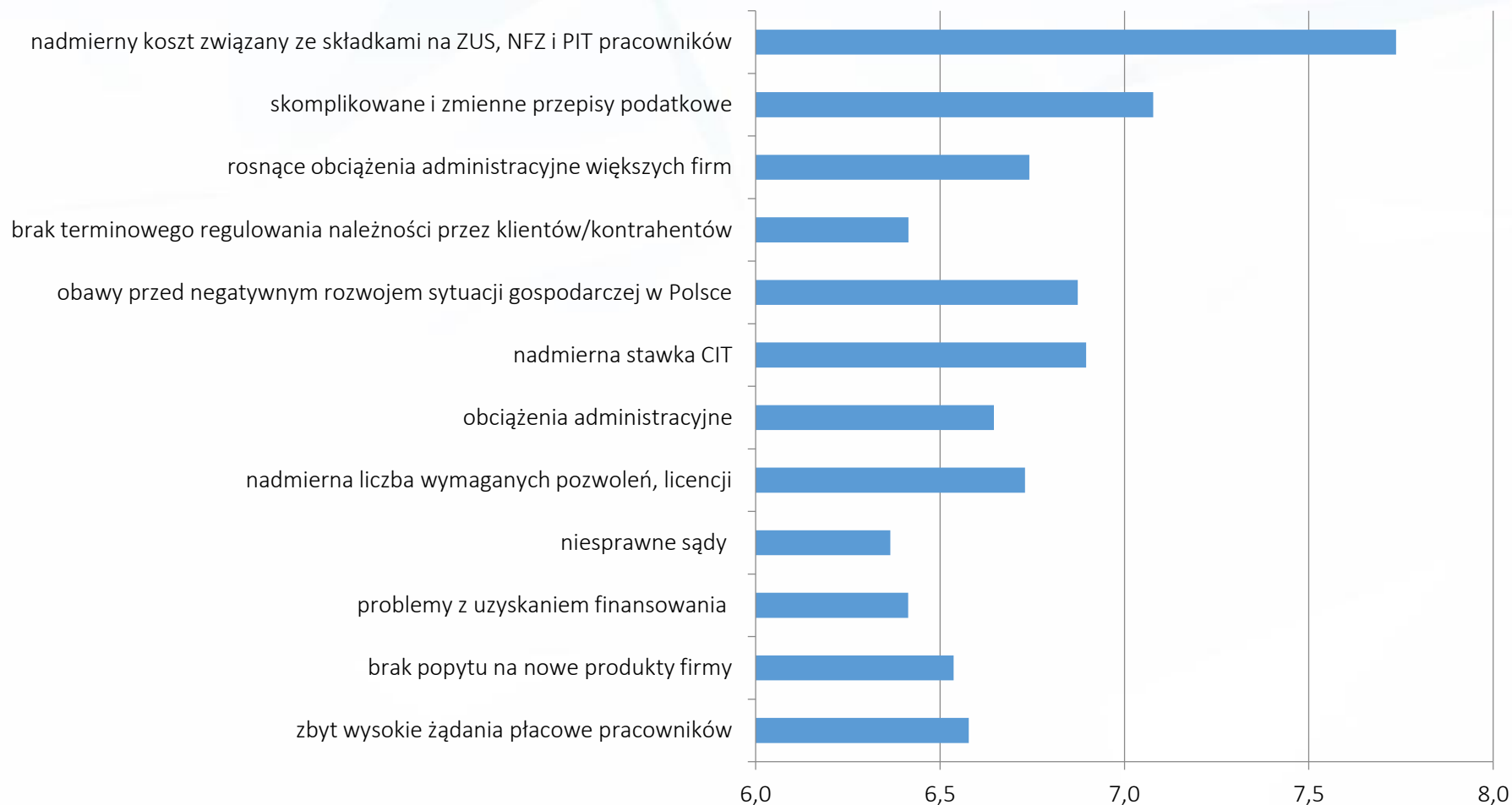

1. Inwestycje: największe bariery

Wysokie składki ZUS, NFZ i PIT oraz skomplikowane przepisy podatkowe są zdaniem przedsiębiorców największymi barierami hamującymi inwestycje.

Barierę powstrzymujące przedsiębiorstwa przed inwestycjami

Badanie ankietowe – 1 – bariera nieistotna, 10- bariera bardzo istotna

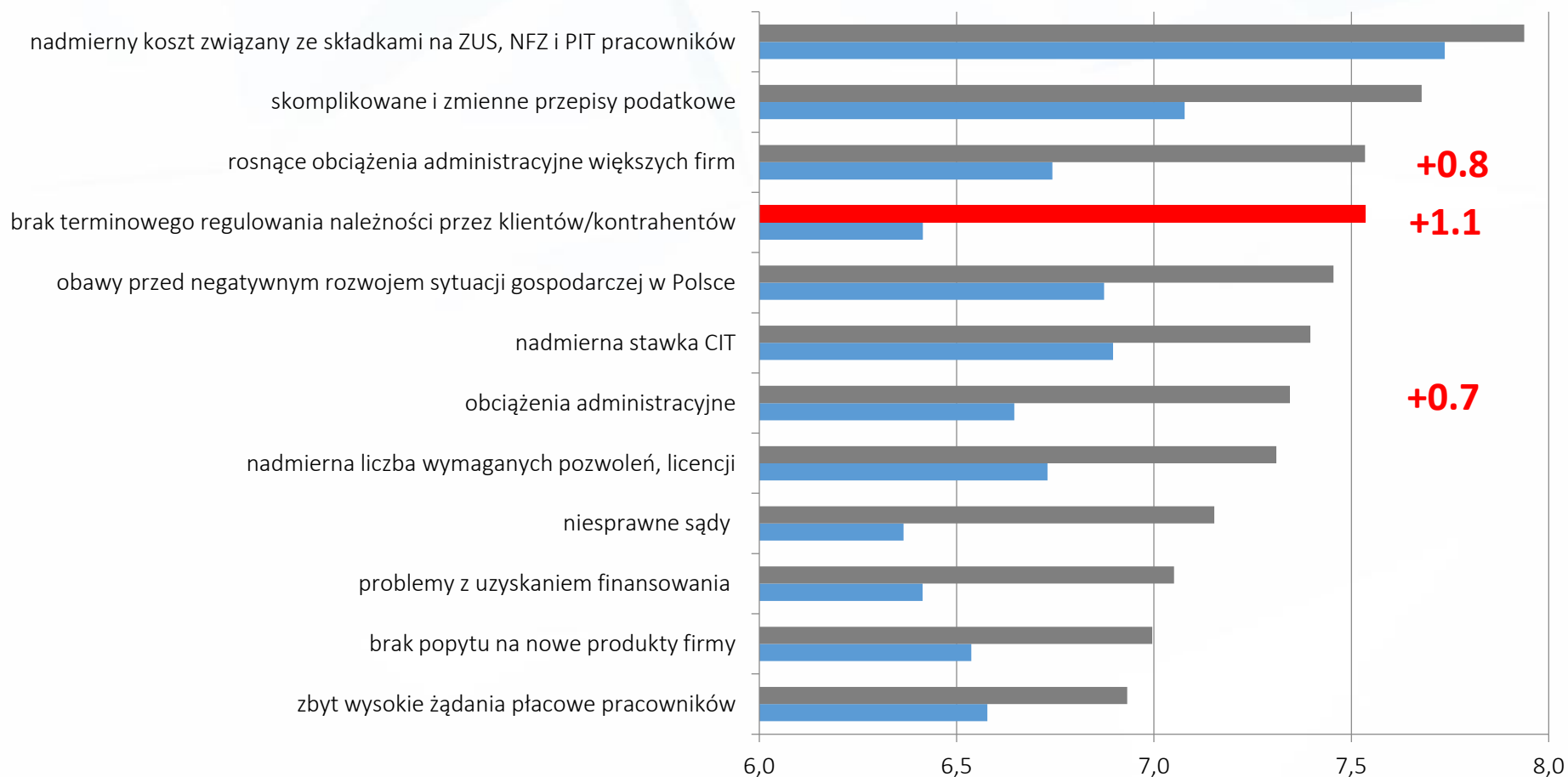
1. Inwestycje: największe bariery – przedsiębiorstwa z zatorami

Znaczenie braku terminowego regulowania należności wzrasta, gdy przedsiębiorcy mieli z nimi wcześniejsze doświadczenia.

Bariery powstrzymujące przedsiębiorstwa przed inwestycjami

Badanie ankietowe – 1 – bariera nieistotna, 10- bariera bardzo istotna

■ Firmy, które miały do czynienia z zatorami płatniczymi ■ Firmy bez doświadczeń z zatorami

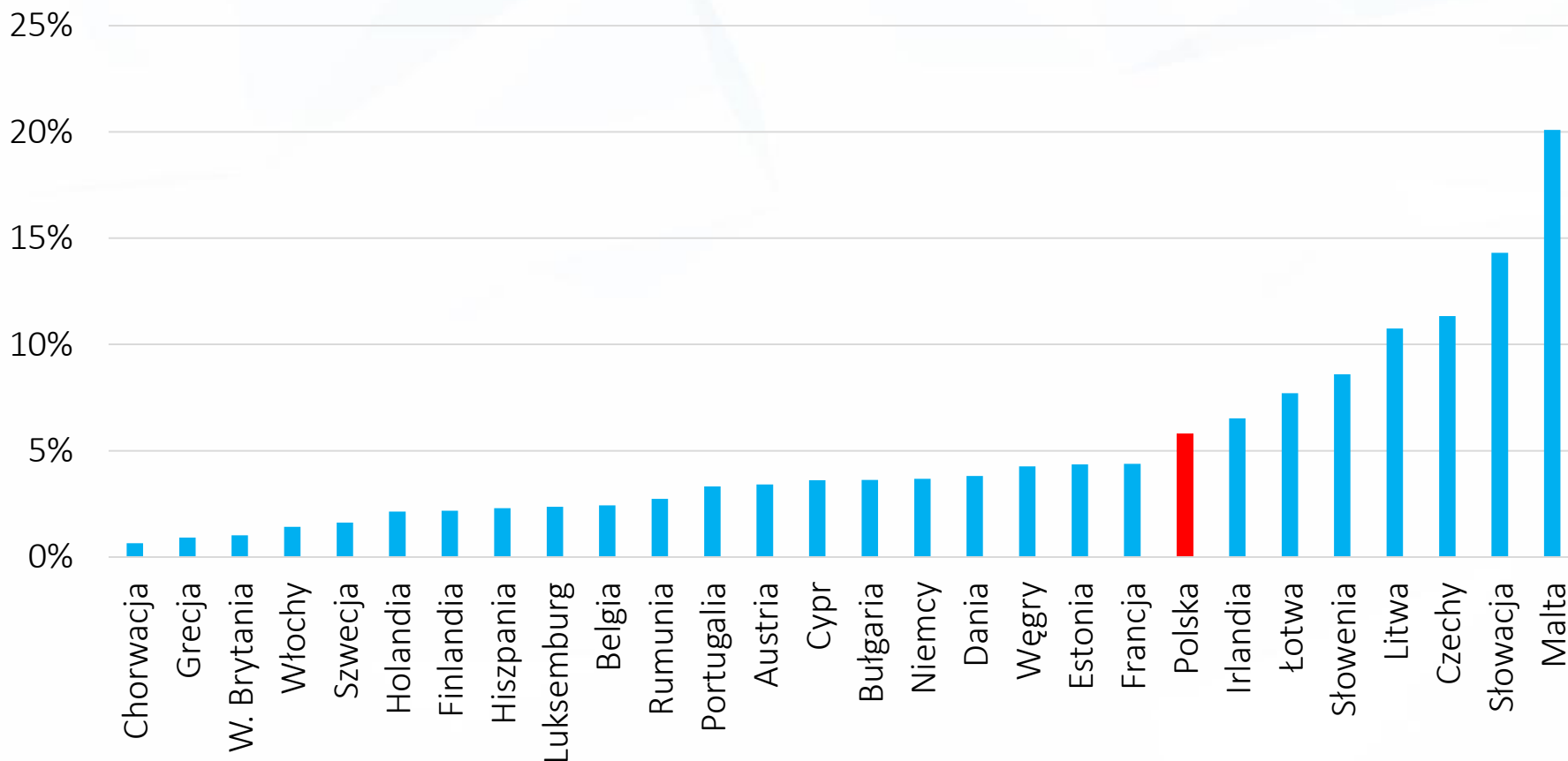

2. Definicje: kredyt kupiecki

Dostawcy często wiedzą więcej o swoich kontrahentach niż banki, dzięki czemu mogą oferować korzystne warunki finansowania.

Kredyt kupiecki w Polsce na tle Unii Europejskiej

% pasywów przedsiębiorstw niefinansowych

Kredyt kupiecki, gdy staje się przeterminowany, przestaje wspierać rozwój firmy, a staje się problemem.

Kontrahenci nie płacą na czas swoim partnerom biznesowym z różnych powodów:

- W ogóle nie mogą zapłacić (bankructwo)
- Nie mogą zapłacić na czas (problemy płynnościowe)
- Nie chcą (zła wola)
- Kwestionują jakość odebranych towarów i usług (spory)
- Oddzielnym problemem są bardzo długie terminy płatności zapisane w umowach.

Kredyt kupiecki, gdy staje się przeterminowany, przestaje wspierać rozwój firmy, a staje się problemem.

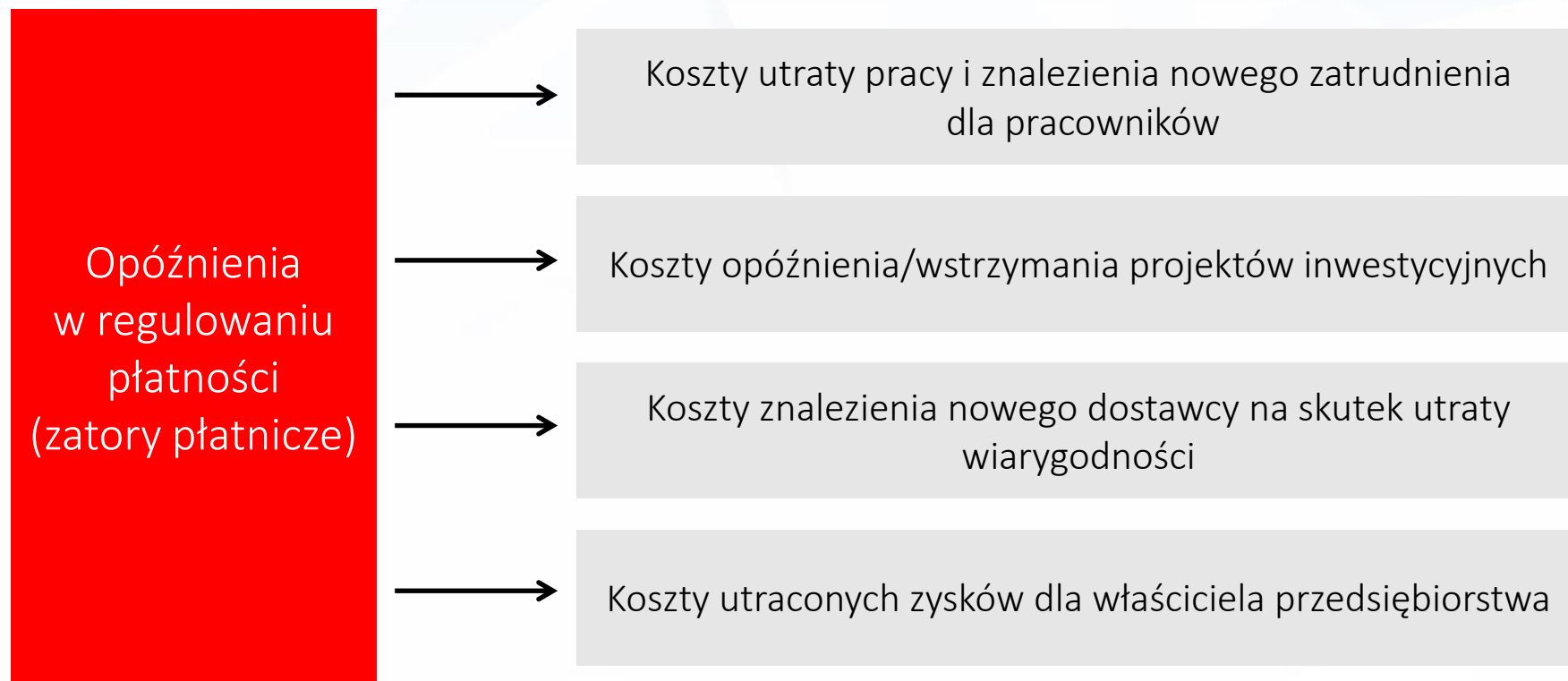
Kontrahenci nie płacą na czas swoim partnerom biznesowym z różnych powodów:

- **W ogóle nie mogą zapłacić (bankructwo)**
- **Nie mogą zapłacić na czas (problemy płynnościowe)**
- **Nie chcą (zła wola)**
- **Kwestionują jakość odebranych towarów i usług (spory)**
- **Oddzielnym problemem są bardzo długie terminy płatności zapisane w umowach.**

2. Definicje: kanały oddziaływania zatorów

Zatory płatnicze utrudniają przedsiębiorcom wejście na nowy rynek, ograniczają skalę działalności i zmniejszają natężenie konkurencji.

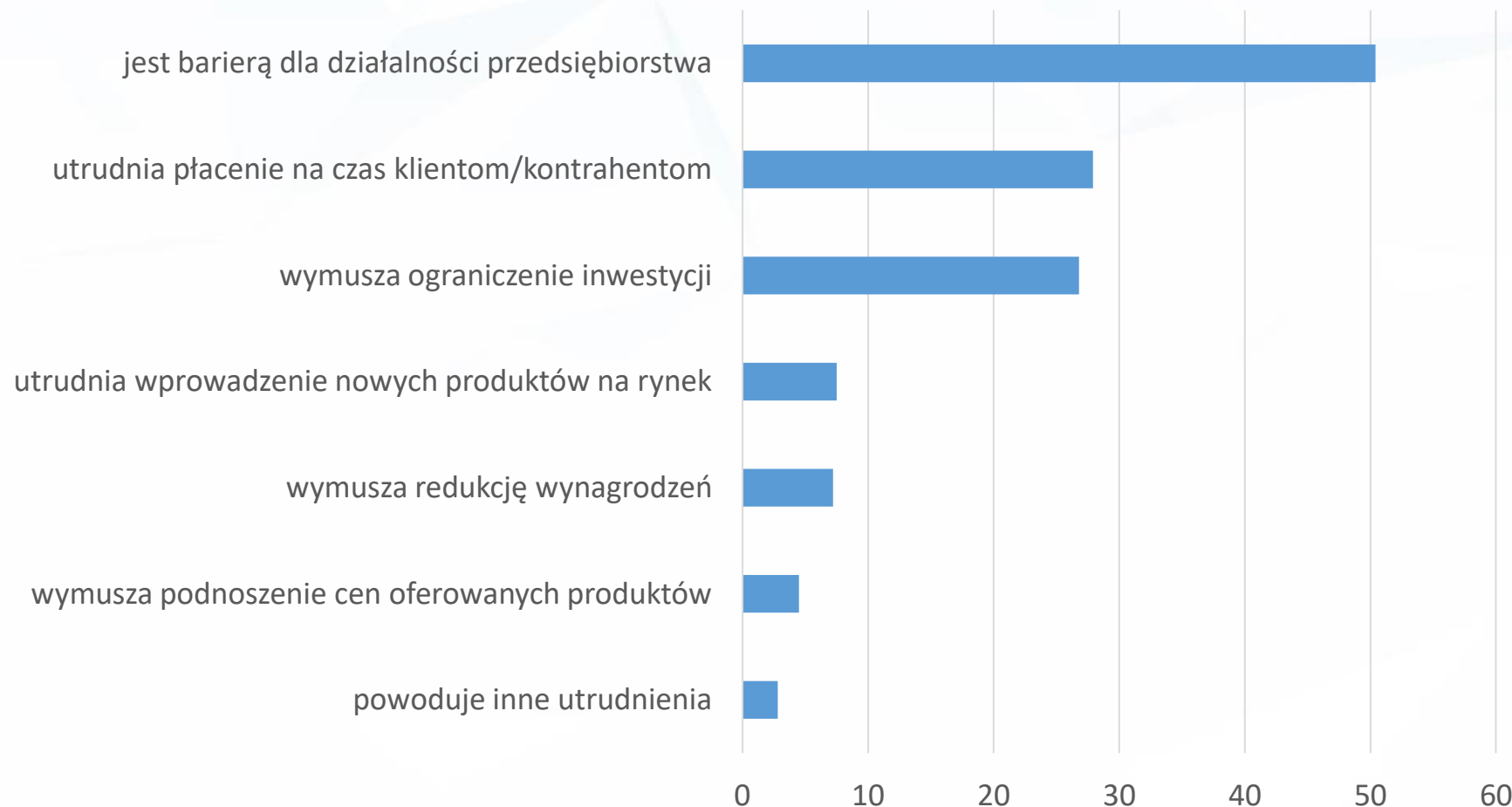
Jak zatory płatnicze wpływają na powstawanie kosztów wewnątrz i w bliskim otoczeniu przedsiębiorstwa

3. Portfel należności: konsekwencje zatorów

Negatywne konsekwencje zatorów płatniczych są szczególnie silne w mikro i małych przedsiębiorstwach.

Odsetek firm dotkniętych wybranymi problemami na skutek nieterminowego spływu należności:

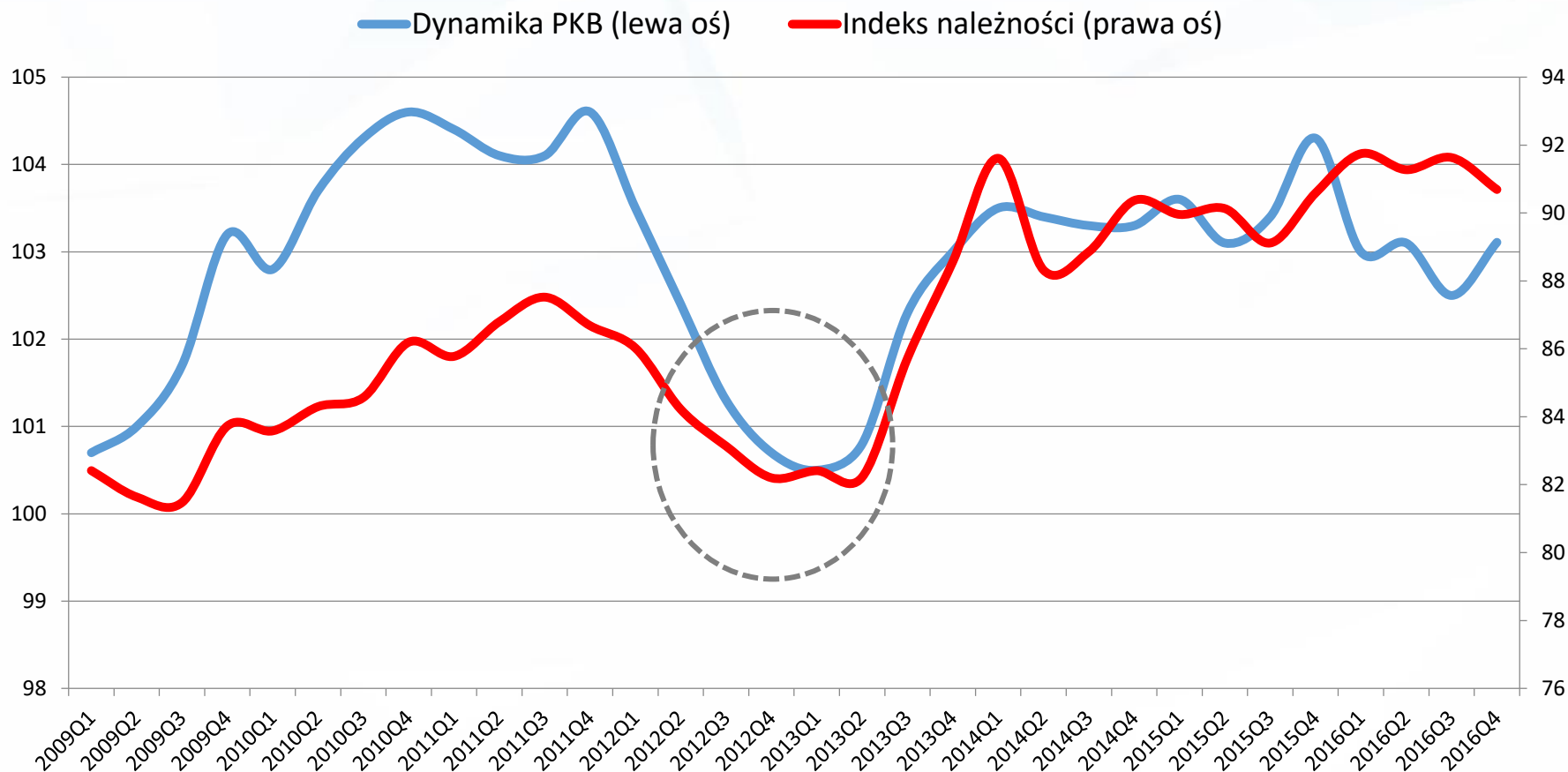

3. Portfel należności: zmiany w czasie

Natężenie problemów z zatorami płatniczymi zmienia się wraz z koniunkturą gospodarczą.

Powiązania między wzrostem PKB a zatorami płatniczymi

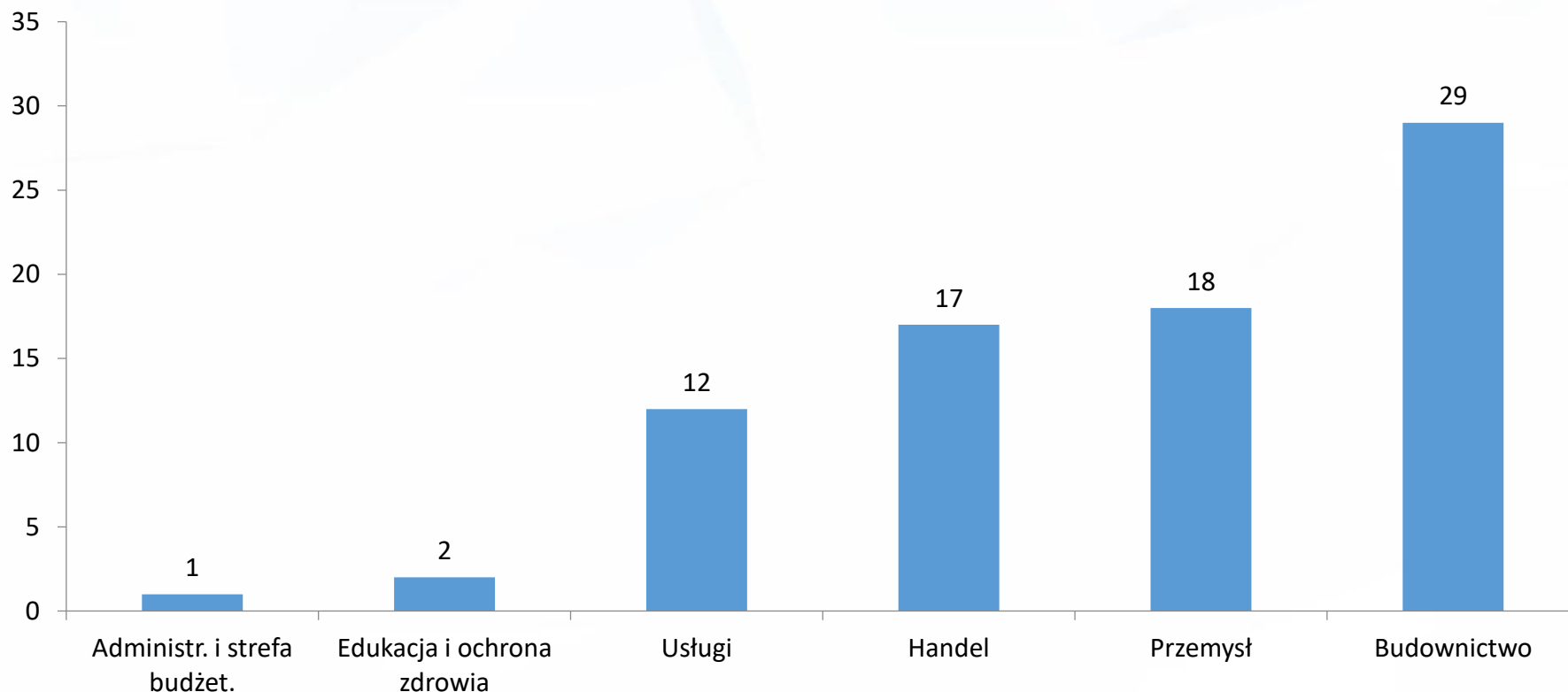
Dynamika PKB i indeksu należności

Skala problemu zatorów płatniczych silnie zróżnicowana pomiędzy poszczególnymi sekcjami gospodarki.

Branże, w których najczęściej występują zatory płatnicze:

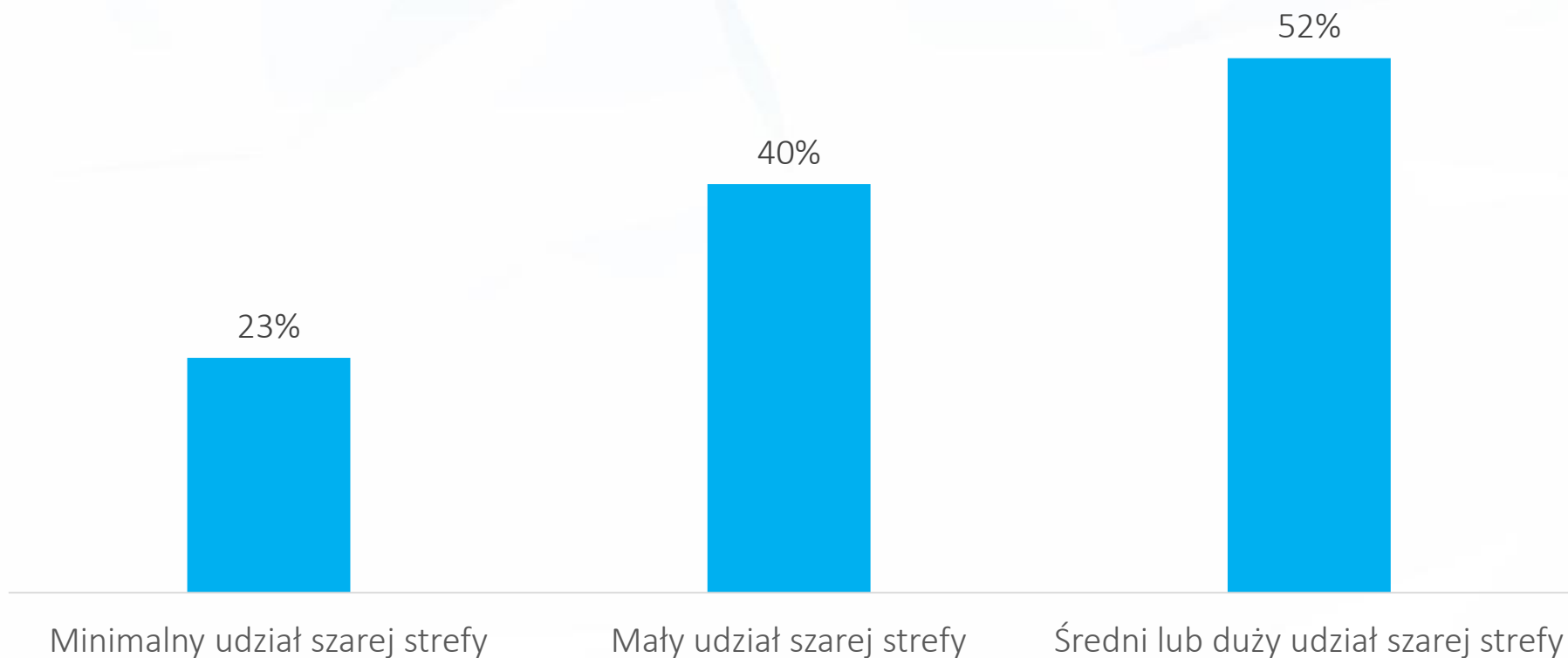
Czy zgadza się Pan(i) ze stwierdzeniem, że zdecydowana większość firm w Państwa branży ma zaległości w płatnościach, nie ma więc możliwości nie współpracowania z takimi firmami? (odsetek odpowiedzi pozytywnych)

4. Badanie FOR: znaczenie szarej strefy

Firmy funkcjonujące w branżach z większym udziałem szarej strefy są bardziej narażone na wystąpienie zatorów płatniczych.

Odsetek firm, które doświadczyły problemów z zatorami płatniczymi w przeciągu ostatnich 3 lat, a szara strefa:

4. Badanie FOR: przyczyny zatorów płatniczych

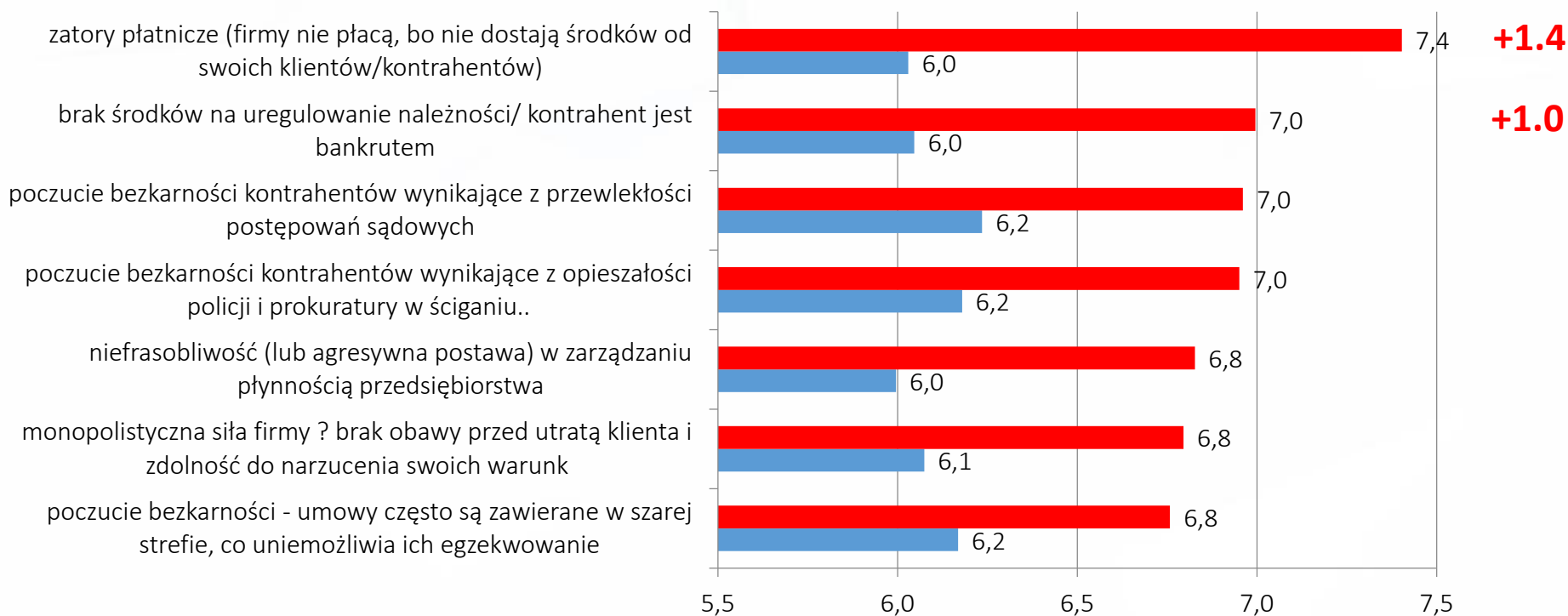
Firmy, które mają doświadczenie z zatorami płatniczymi, szczególnie zwracają uwagę na zatory płatnicze u ich kontrahentów oraz bankructwa jako przyczyny zatorów.

Z których z czynników wynika najczęściej brak terminowej zapłaty za produkty/ usługi dostarczane przez przedsiębiorstwo?

Badanie ankietowe – 1 – bariera nieistotna, 10- bariera bardzo istotna

■ Firmy, które miały do czynienia z zatorami

■ Firmy bez doświadczeń z zatorami

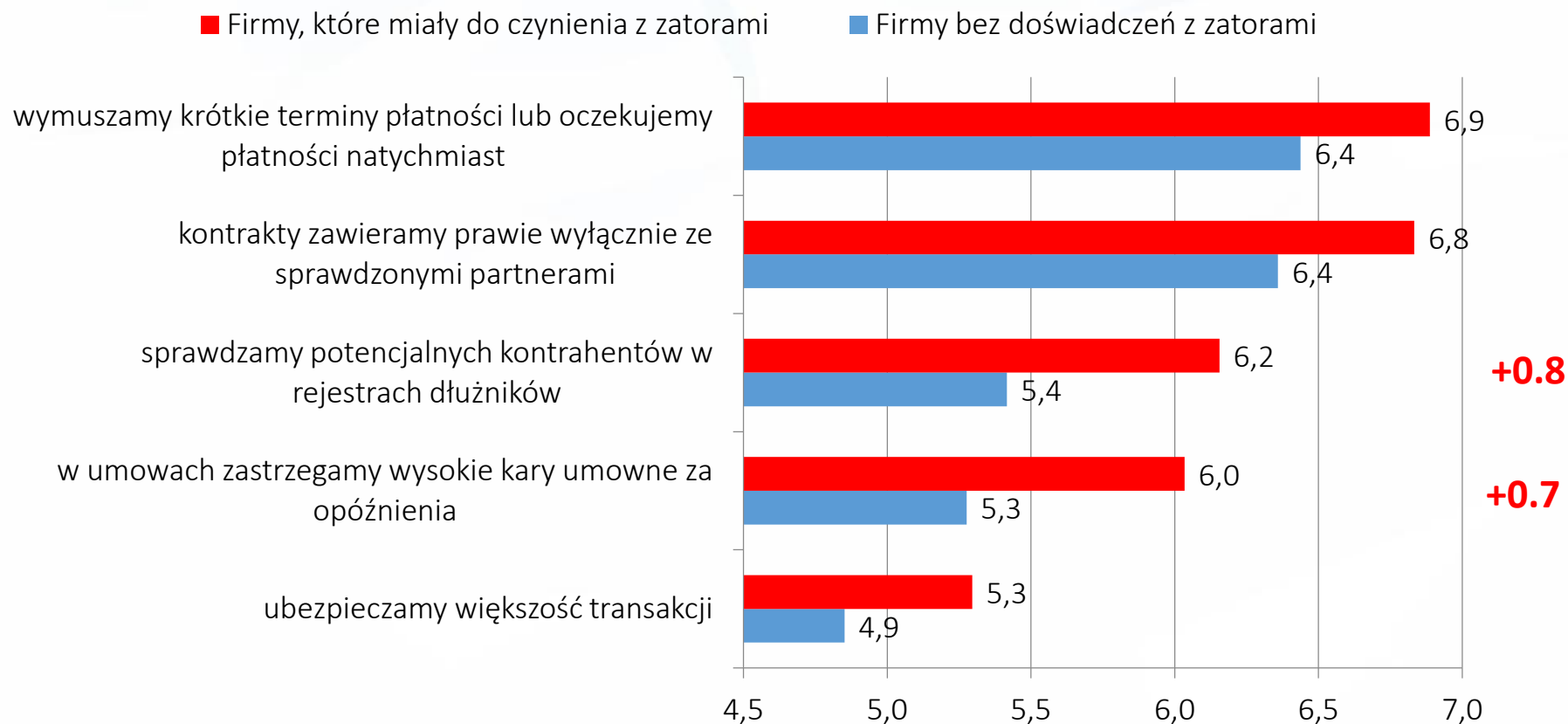

4. Badanie FOR: zabezpieczenie przed zatorami

Firmy, które mają doświadczenie z zatorami płatniczymi, bardziej starają się przed nimi zabezpieczyć. Szczególnie wzrasta użycie rejestrów dłużników oraz wysokość kar umownych.

W jaki sposób firma zabezpiecza się przed zatorami płatniczymi?

Badanie ankietowe – 1 – bariera nieistotna, 10- bariera bardzo istotna

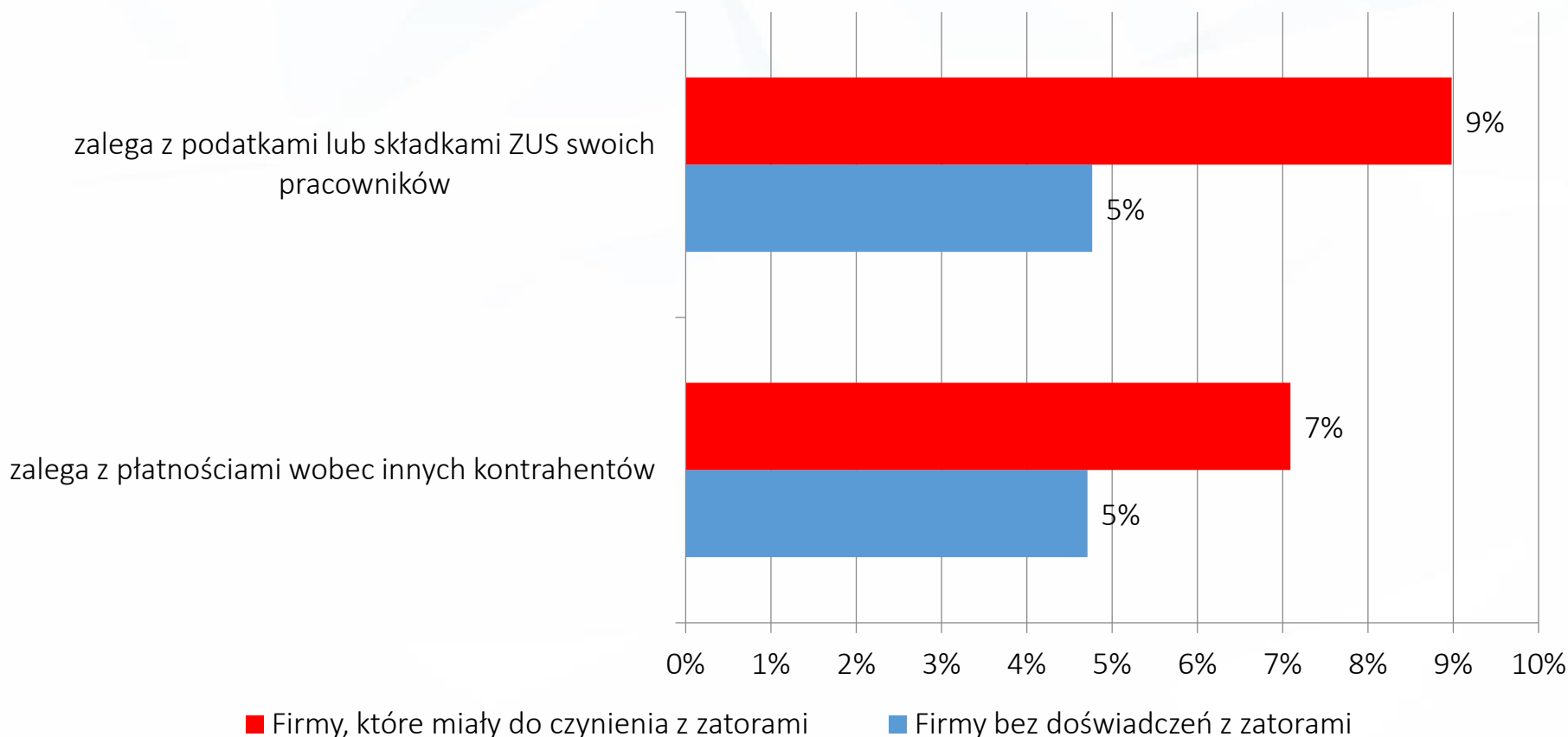

4. Badanie FOR: znaczenie zobowiązań publicznoprawnych

Mniej niż 10% firm podpisałoby umowę z kontrahentem, wiedząc, że ma on zaległości wobec ZUS albo Urzędu Skarbowego.

Czy podpisałiby państwo umowę z nowym kontrahentem, wiedząc, że:

% odpowiedzi „tak”

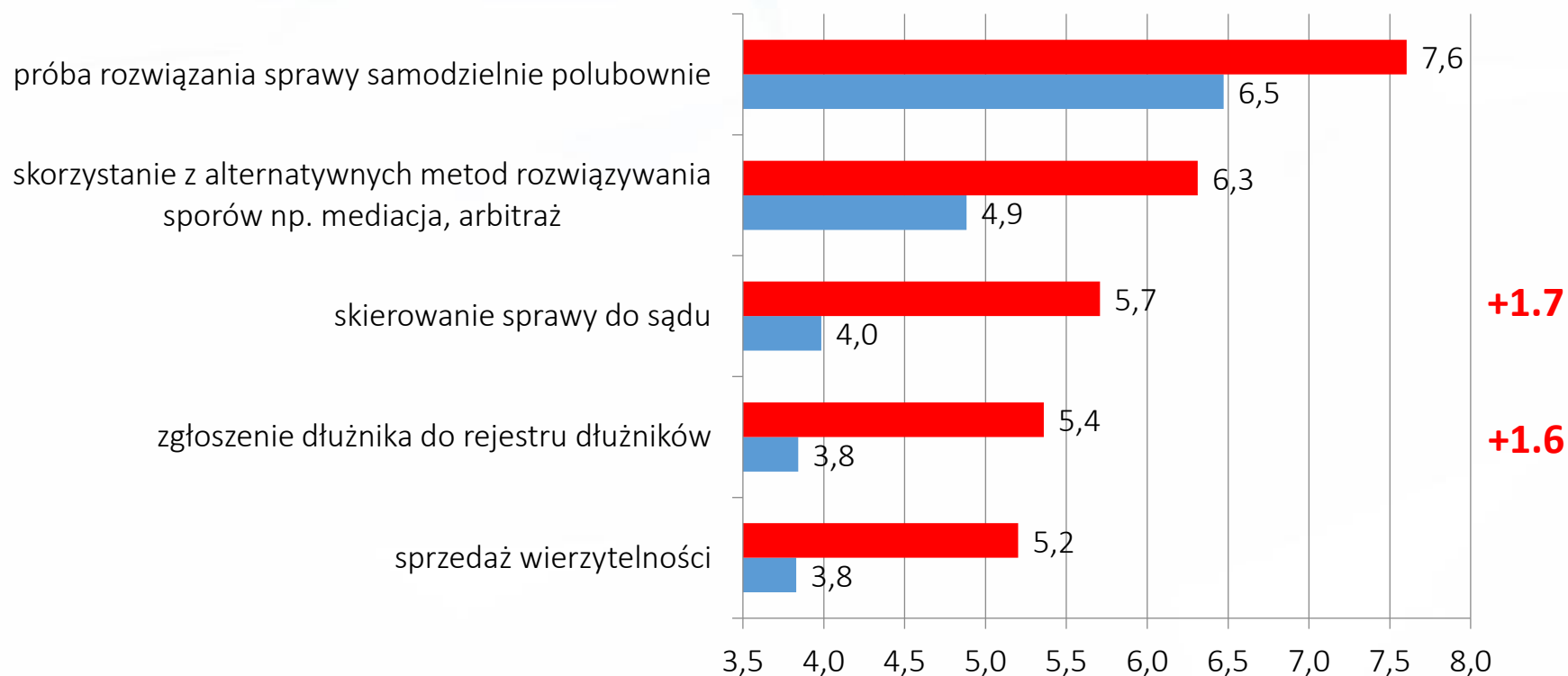
4. Badanie FOR: działania podejmowane przez firmy

Firmy, które mają doświadczenie z zatorami płatniczymi, częściej zgłaszają kontrahentów do rejestru dłużników oraz wszczynają postępowania sądowe. Niestety więcej firm sprawdza informacje w rejestrach dłużników, niż je zgłasza.

Jakie są najczęściej podejmowane przez firmę działania, gdy pojawia się opóźnienie w płatnościach?

Badanie ankietowe – 1 – bariera nieistotna, 10- bariera bardzo istotna

■ Firmy, które miały do czynienia z zatorami ■ Firmy bez doświadczeń z zatorami

- Zatorów płatniczych nie da się zakazać ustawowo.
- Bankructwa kontrahentów lub spory o jakość dostarczonych towarów i usług są wpisane w ryzyko związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.
- Szereg działań może jednak zmniejszyć negatywne konsekwencje zatorów oraz umożliwić firmom bardziej świadome podejmowanie ryzyka.

Rekomendacje

•Po stronie rządu:

**Po stronie stowarzyszeń
branżowych i biur informacji:**

Po stronie przedsiębiorstw:

- Zatorów płatniczych nie da się zakazać ustawowo.
- Bankructwa kontrahentów lub spory o jakość dostarczonych towarów i usług są wpisane w ryzyko związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.
- Szereg działań może jednak zmniejszyć negatywne konsekwencje zatorów oraz umożliwić firmom bardziej świadome podejmowanie ryzyka.

Rekomendacje

•Po stronie rządu:

- działania ograniczające szarą strefę
- ułatwienia dostępu do informacji o zobowiązaniach publicznoprawnych
- dbanie o przyjazne warunki dla innowacyjnych firm poszukujących rynkowych rozwiązań problemów zatorów płatniczych (np. mikrofaktoring)

Po stronie stowarzyszeń branżowych i biur informacji:

Po stronie przedsiębiorstw:

- Zatorów płatniczych nie da się zakazać ustawowo.
- Bankructwa kontrahentów lub spory o jakość dostarczonych towarów i usług są wpisane w ryzyko związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.
- Szereg działań może jednak zmniejszyć negatywne konsekwencje zatorów oraz umożliwić firmom bardziej świadome podejmowanie ryzyka.

Rekomendacje

•Po stronie rządu:

- działania ograniczające szarą strefę
- ułatwienia dostępu do informacji o zobowiązaniach publicznoprawnych
- dbanie o przyjazne warunki dla innowacyjnych firm poszukujących rynkowych rozwiązań problemów zatorów płatniczych (np. mikrofaktoring)

Po stronie stowarzyszeń branżowych i biur informacji:

- wypracowanie i egzekwowanie standardów dotyczących zarówno terminów płatności, jak i jakości dostaw.
- wypracowaniu i utrzymaniu standardów mogą też służyć certyfikaty przyznawane rzetelnym firmom terminowo wywiązującym się z umownych zobowiązań.

Po stronie przedsiębiorstw:

- Zatorów płatniczych nie da się zakazać ustawowo.
- Bankructwa kontrahentów lub spory o jakość dostarczonych towarów i usług są wpisane w ryzyko związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.
- Szereg działań może jednak zmniejszyć negatywne konsekwencje zatorów oraz umożliwić firmom bardziej świadome podejmowanie ryzyka.

Rekomendacje

•Po stronie rządu:

- działania ograniczające szarą strefę
- ułatwienia dostępu do informacji o zobowiązaniach publicznoprawnych
- dbanie o przyjazne warunki dla innowacyjnych firm poszukujących rynkowych rozwiązań problemów zatorów płatniczych (np. mikrofaktoring)

Po stronie stowarzyszeń branżowych i biur informacji:

- wypracowanie i egzekwowanie standardów dotyczących zarówno terminów płatności, jak i jakości dostaw.
- wypracowaniu i utrzymaniu standardów mogą też służyć certyfikaty przyznawane rzetelnym firmom terminowo wywiązującym się z umownych zobowiązań.

Po stronie przedsiębiorstw:

- płacenie własnych rachunków na czas
- rozdzielenie sprzedaży i oceny ryzyka
- szersze korzystanie z usług biur informacji gospodarczej, nie tylko w sposób bierny (pobieranie informacji), lecz także czynny (zgłaszanie nierzetelnych kontrahentów).

inviPay.com

Dziękuję za uwagę

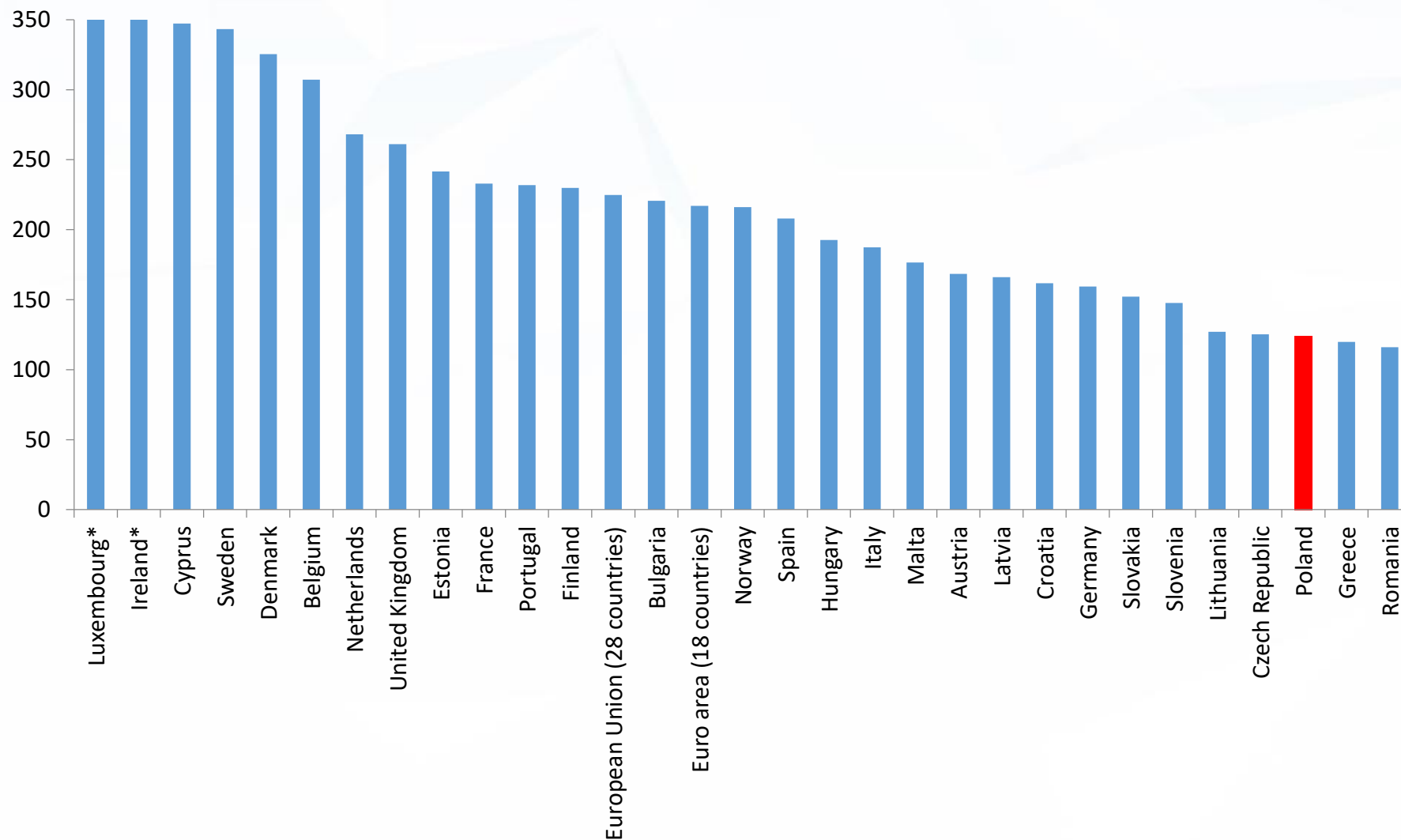
Badanie GfK Polonia oraz Portfel należności polskich przedsiębiorstw

- GfK Polonia, październik 2016, N = 1200 firm. Badanie zostało przeprowadzone w październiku 2016 przez GfK Polonia na reprezentatywnej próbie 1200 firm. Metodą badawczą był wywiad bezpośredni ze wspomaganie komputerowym (CAPI).
- Portfel należności polskich przedsiębiorstw, styczeń 2009 – październik 2016. Zebrano ponad 40 000 ankiet pochodzących od ponad 23 000 przedsiębiorstw. Większość badanych udzieliła odpowiedzi zaledwie jeden raz, co uniemożliwia analizę odpowiedzi w ujęciu wzdłużnym, jednak w przypadku znacznej grupy przedsiębiorstw – prawie 8000 – odpowiedzi zostały udzielone przynajmniej dwukrotnie.

Polski sektor przedsiębiorstw jest mały.

Aktywa przedsiębiorstw niefinansowych

% PKB

ZATORY W POLSCE – PORÓWNANIE MIĘDZYNARODOWE

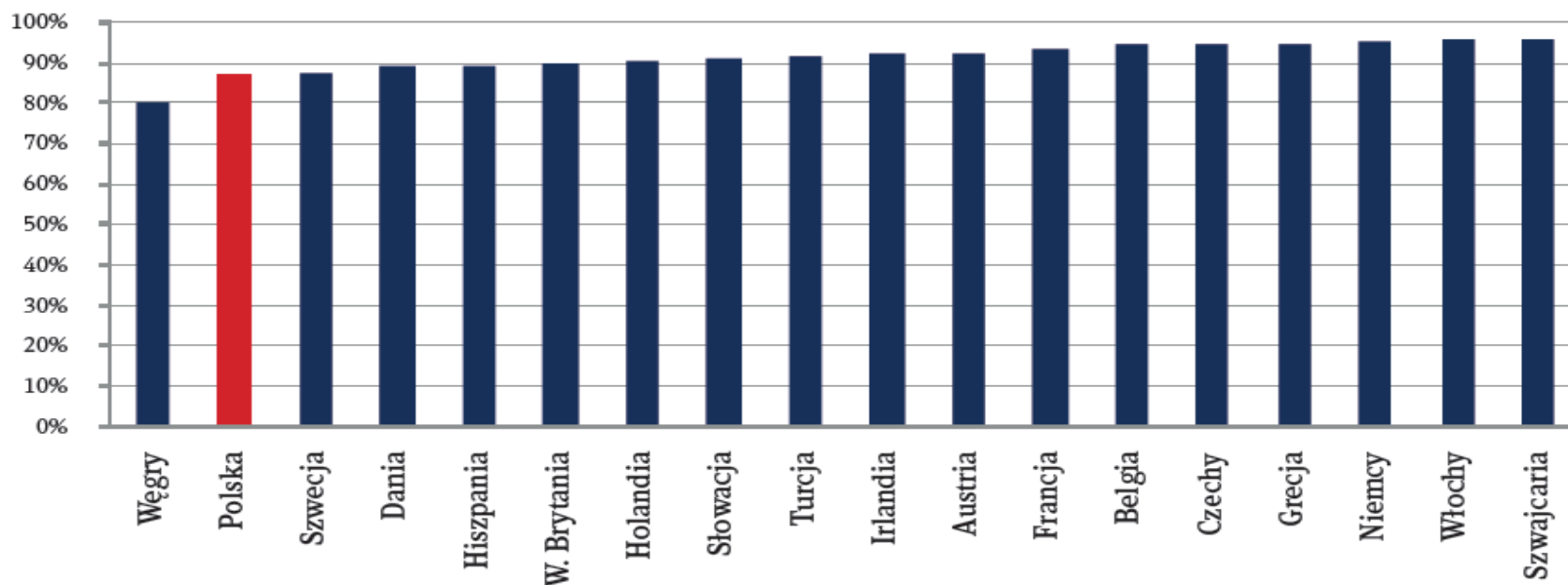
- Badania ogólnoeuropejskie nie dają jednoznacznej odpowiedzi, jeżeli chodzi o wymiar problemu z zatorami płatniczymi w Polsce na tle innych krajów.
- Porównania średniej wielkości zatorów między różnymi krajami może być mylące - skala problemów poszczególnych branż czy firm różnej wielkości może być diametralnie inna.

W badaniu Atradius (2016a,2016b) Polska wypada bardzo pozytywnie na tle Europy.

- Różnice pomiędzy badanymi krajami są niewielkie
- Dane wskazują, że Polska dokonała ogromnego postępu w ostatnich latach, zmniejszając przeciętny czas płatności pomiędzy firmami krajowymi z 4 dni opóźnienia w 2012 roku do płatności 2 dni przed czasem w roku 2016.

Respondenci zgłaszający zatory płatnicze od firm krajowych w 2016 roku

Próba dla Polski: 210, Źródło: Atradius (2016a, 2016b)

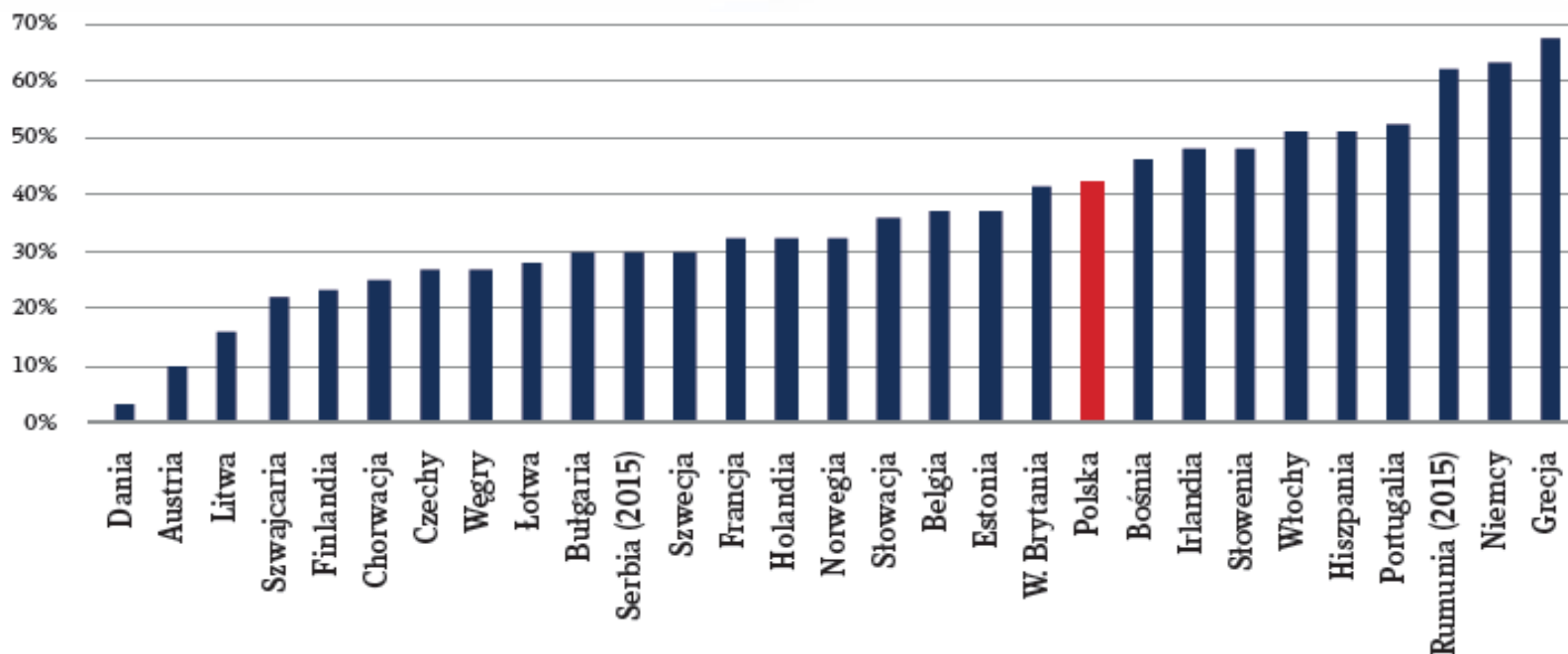

W rankingu Intrum Justitia (2016) zajmujemy siódme miejsce od końca pod względem opóźnień wobec ustalonego czasu płatności wśród krajów UE.

- W raporcie niepokoją przede wszystkim zgłaszane konsekwencje opóźnień płatności.
- 42% respondentów w Polsce uznało, że zatory płatnicze mają średni lub duży wpływ hamujący wzrost ich przedsiębiorstw
- 49% polskich respondentów przyznało, że zdarzyło im się otrzymać prośbę o odroczenie płatności. W Niemczech taką prośbę otrzymało natomiast jedynie 11%

Zatory płatnicze jako średni lub duży hamulec wzrostu firm w 2016 roku

Źródło: Intrum Justitia (2016)

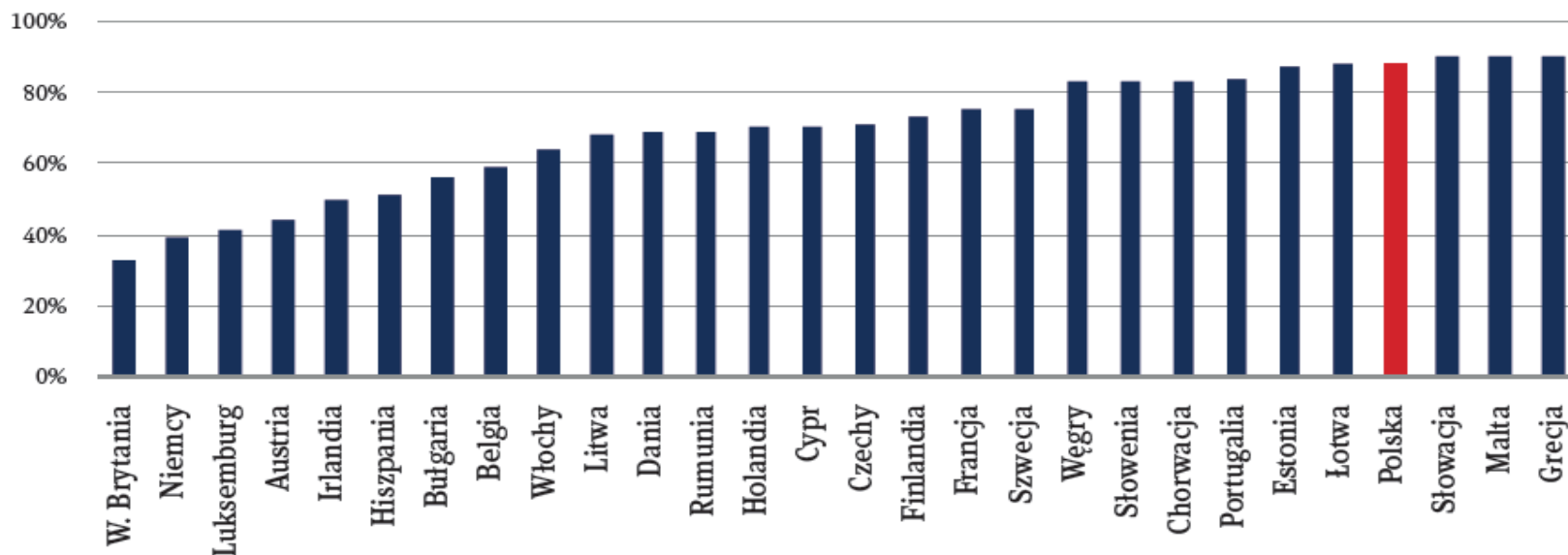

Wyjątkowo źle wypadamy w badaniu Hausemer (2015), które było przeprowadzone w ramach oceny dyrektywy o zatorach płatniczych zleconej przez KE

- Polska jest w nim czwartym od końca państwem UE z prawie 90% przedsiębiorstw zgłaszających problemy z zatorami płatniczymi. To prawie trzykrotnie więcej niż w Wielkiej Brytanii, która wypadła najlepiej.
- Wiarygodność badania jest w tym przypadku jednak najmniejsza, ponieważ próba respondentów z Polski wyniosła w nim jedynie 41.

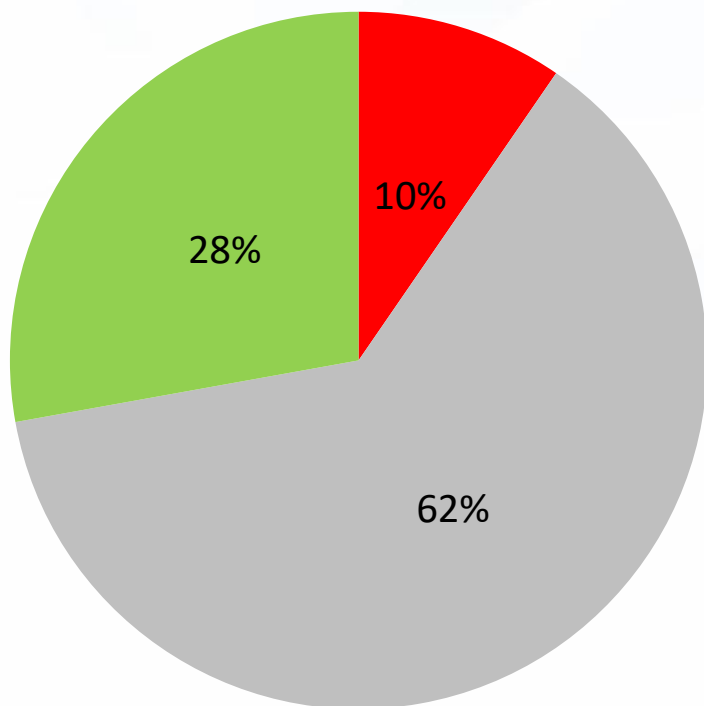
Odsetek respondentów, którzy doświadczyli zatorów płatniczych w trzech ostatnich latach (ankieta online 2015)

Próba dla Polski: 41; źródło: Hausemer (2015),

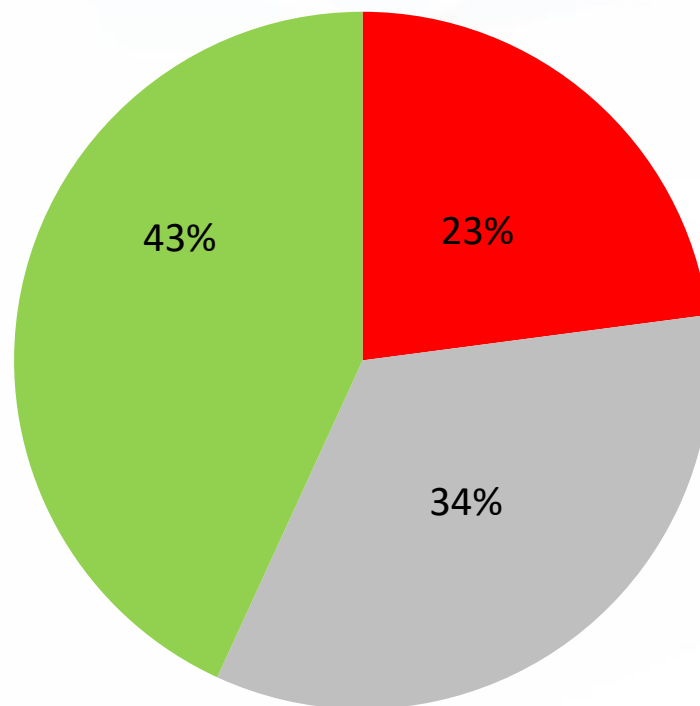

Firmy, w które mają do czynienia z zatorami płatniczymi szybciej rosną lub kurczą się, ale nie stoją w miejscu. Zatory mogą być więc konsekwencją bardziej dynamicznej ekspansji.

Zmiana poziomu przychodów firmy, która nie miała problemów z zatorami w okresie ostatnich 3 lat:

Zmiana poziomu przychodów firmy, która miała problemy z zatorami w okresie ostatnich 3 lat:

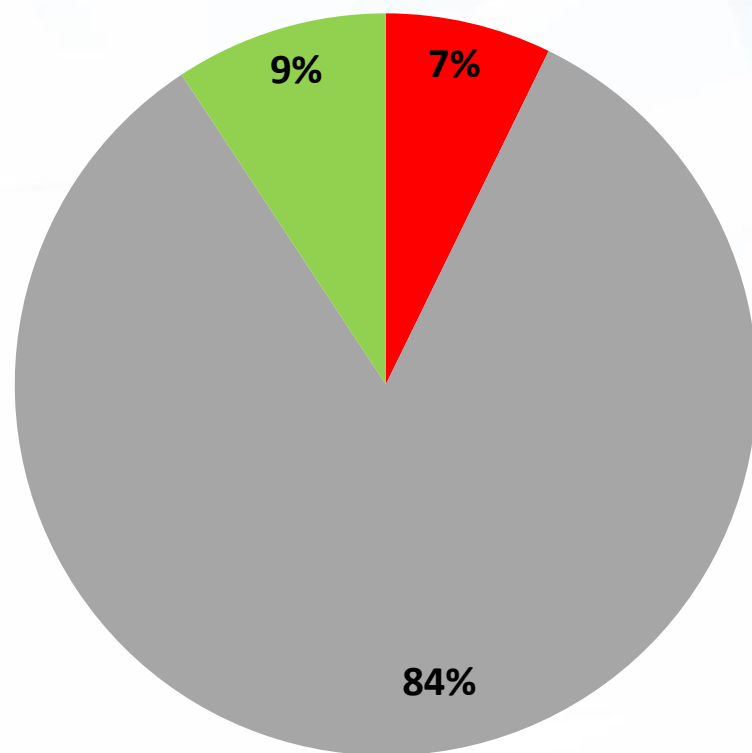
 Przychody rosną

 Przychody spadają

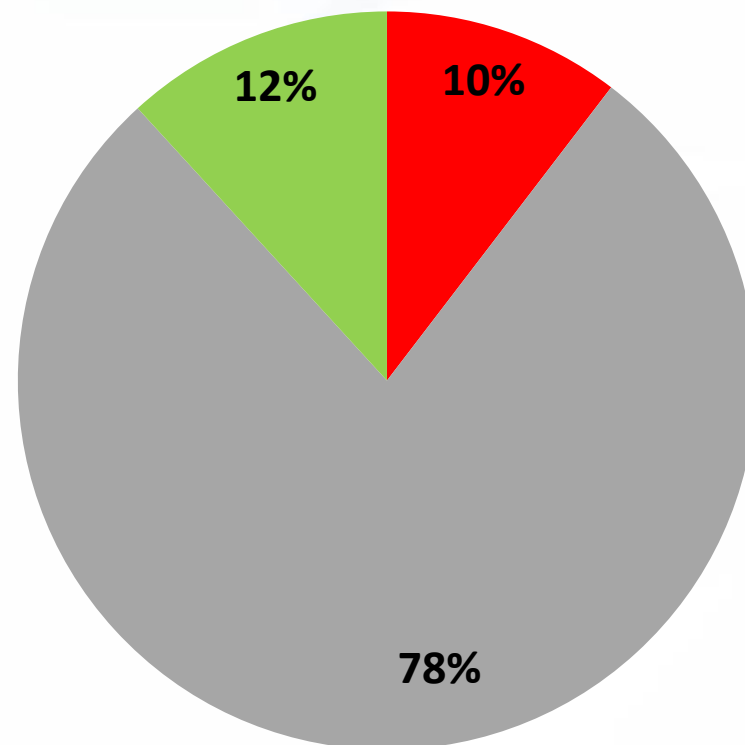
 Przychody nie zmieniły się

Firmy, w które mają do czynienia z zatorami płatniczymi częściej redukowały zatrudnienie lub zwiększały zatrudnienie, ale nie stały w miejscu.

Zmiana poziomu zatrudnienia firmy, która nie miała problemów z zatorami w okresie ostatnich 3 lat:

Zmiana poziomu zatrudnienia firmy, która miała problemy z zatorami w okresie ostatnich 3 lat:

Zatrudnienie wzrosło **Zatrudnienie spadło** **Zatrudnienie nie zmieniło się**

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR
ul. Ignacego Krasickiego 9A, 02-628 Warszawa
tel. +48 22 628 85 11
e-mail: info@for.org.pl
www.for.org.pl

**FOR utrzymuje się wyłącznie z darowizn od osób fizycznych i prawnych.
Fundacja nie korzysta ze środków publicznych jako źródła finansowania działalności.
Nr konta fundacji FOR, na które można dokonywać wpłat darowizn
na naszą działalność: 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629**